

APSTIPRINU

Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa –
Turaidas muzejrezervāta direktore

Anna Jurkāne

**ĪPAŠI AIZSARGĀJAMĀIS KULTŪRAS PIEMINEKLIS –
TURIDAS MUZEJREZERVĀTS**

**2018. gada
PUBLISKAIS PĀRSKATS**

**Sigulda
2019**

SATURS

1.	PAMATINFORMĀCIJA	
1.1.	Iestādes juridiskais statuss un struktūra	3
1.2.	Politikas jomas vai funkcijas, par kurām iestāde ir atbildīga, tās darbības virzieni	4
1.3.	Pārskata gada galvenās prioritātes	5
2.	FINANŠU RESURSI UN MUZEJREZERVĀTA DARBĪBAS REZULTĀTI	
2.1.	Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums	6-8
2.2.	Iestādes darbības rezultāti	8-15
2.3.	Muzeja pakalpojumi	15-16
2.4.	Muzejrezervāta pakalpojumu pieejamība un kvalitātes nodrošināšana	16
2.5.	Pakalpojumi un piemērotas vides nodrošināšana cilvēkiem ar īpašām vajadzībām	16
2.6.	Muzejrezervāta darba uzlabošana un sistēmas efektīvas darbības nodrošināšanai, informācija par veiktajām strukturālajām izmaiņām	17
3.	PERSONĀLS	18-19
4.	KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU	
4.1.	Pasākumi sabiedrības informēšanai un izglītošanai	19
4.2.	Pasākumi sabiedrības viedokļa izzināšanai par apmierinātību ar iestādes darbu	19-20
4.3.	Sadarbība ar nevalstisko sektoru	20
5.	NĀKAMĀ GADA PLĀNOTIE PASĀKUMI	20-22

1. PAMATINFORMĀCIJA

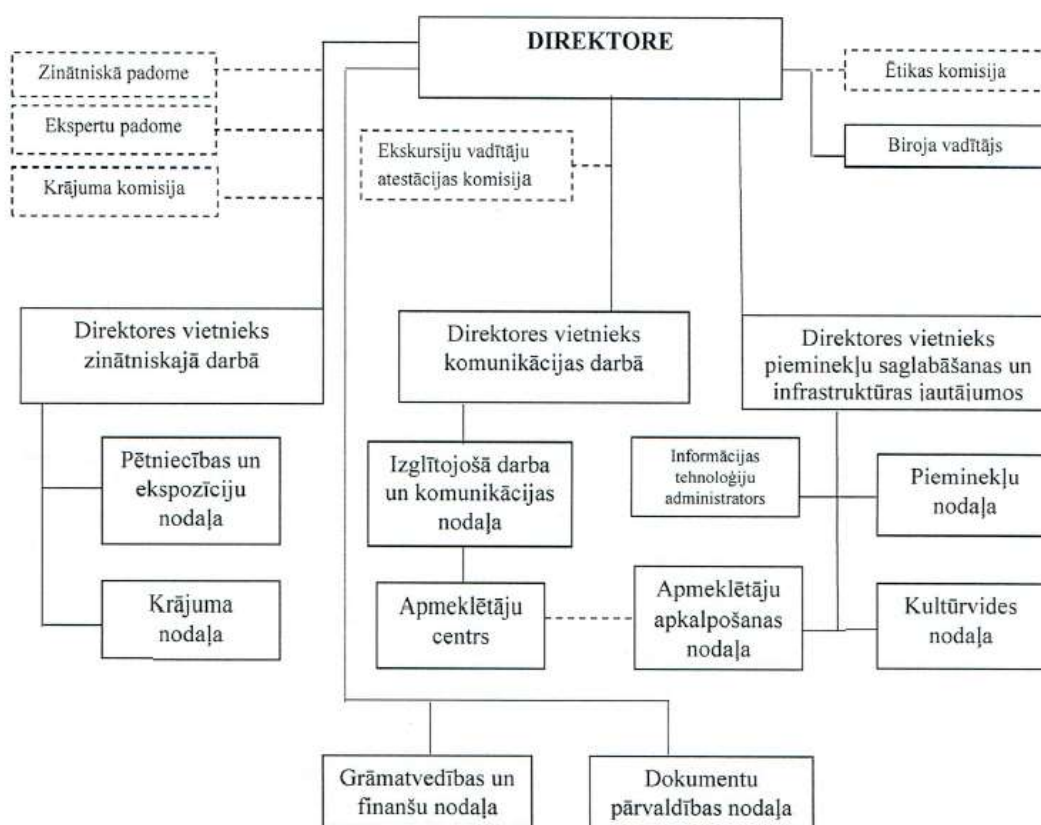
1.1. Iestādes juridiskais statuss un struktūra

Īpaši aizsargājamo kultūras piemineklis - Turaidas muzejrezervāts (turpmāk tekstā – muzejrezervāts) ir Kultūras ministrijas pakļautībā esoša valsts tiešās pārvaldes iestāde, kas darbojas saskaņā ar Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa – Turaidas muzejrezervāta nolikumu, kas apstiprināts ar 2012. gada 18. decembra Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumiem Nr.732.

Turaidas muzejrezervāts izveidots 1988. gadā uz Siguldas novadpētniecības muzeja bāzes, kas savu darbību uzsācis 1948. gadā, lai saglabātu nākamajām paaudzēm vienu no senākajiem Latvijas valstiskajiem veidojumiem – Turaidas vēsturisko centru ar kultūras pieminekļu kompleksu. Muzejrezervātu veido pieminekļi, dabas un kultūrvēsturiskā vide, krājums, kas ir Nacionālā muzeju krājuma daļa. Turaidas muzejrezervāts ar LR Ministru kabineta 01.03.1994. noteikumiem Nr.61 izsludināts par Īpaši aizsargājamo kultūras pieminekli un noteikta tā teritorija. Ar LR Ministru kabineta 28.10.2014. noteikumiem Nr. 664 “Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa – Turaidas muzejrezervāta – aizsardzības kārtība” ir precizēta teritorijas robeža un noteikta kārtība, kādā tiek nodrošināta muzejrezervāta saglabāšana, uzskaitē, izpēte un izmantošana.

Turaidas muzejrezervāts ir akreditēts uz 10 gadiem līdz 2024. gada 8. maijam (akreditācijas apliecība Nr. 3AA, 09.05.2014.)

Muzejrezervāta darbu vada direktors. Muzejrezervāta struktūrvienības ir nodaļas. Direktora tiešā pakļautībā ir Direktora vietnieks zinātniskajā darbā, Direktora vietnieks pieminekļu saglabāšanas un infrastruktūras jautājumos, Direktora vietnieks komunikācijas darbā. Dokumentu pārvaldības nodaļas vadītājs, Grāmatvedības un finanšu nodaļas vadītājs. Muzejrezervāta funkcijas izpilda: Krājuma nodaļa, Pētniecības un ekspozīciju nodaļa, Izglītojošā darba un komunikācijas daļa, Apmeklētāju centrs, Pieminekļu nodaļa, Kultūrvides nodaļa un Apmeklētāju apkalpošanas nodaļa. Atbalsta funkcijas izpilda: Dokumentu pārvaldības nodaļa un Grāmatvedības un finanšu nodaļa.

1.2. Politikas jomas vai funkcijas, par kurām iestāde ir atbildīga, tās darbības virzieni

Turaidas muzejrezervāta misija ir harmoniskas sabiedrības veidošana, parādot latviskās dzīvesziņas attīstību un vispārcilvēciskās vērtības ar tūkstošgadē uzkrāto reģiona un Turaidas vēsturiskā centra dabas un kultūras mantojumu.

Misijas īstenošanai muzejrezervāts veic šādas funkcijas:

1. Uztur, pārvalda un attīsta muzeja krājumu – Nacionālā muzeju krājuma daļu
2. Veic muzeja krājuma un ar to saistītās informācijas zinātnisko pētniecību
3. Izglīto sabiedrību, nodrošina tai muzeja vērtību pieejamību
4. Pēta, atjauno un uztur kultūrvēsturisko vidi
5. Uztur un attīsta muzeja darbībai nepieciešamo infrastruktūru
6. Restaurē, remontē un uztur attiecīgos kultūras pieminekļus

Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa-Turaidas muzejrezervāta nolikuma 3.1.- 3.6. p.

Lai nodrošinātu funkciju izpildi, muzejrezervāta pamatuzdevumi ir:

- 1) pētīt Turaidas vēsturiskā centra un novada kultūras un dabas pieminekļus, kultūrvidi, materiālo un nemateriālo kultūras mantojumu;
- 2) nodrošināt mērķtiecīgu Nacionālā muzeju krājuma komplektēšanu, uzskaiti, dokumentēšanu un glabāšanu;
- 3) veidot informatīvo datu bāzi par muzeja krājumu Nacionālā muzeju krājuma kopkatalogam;
- 4) izmantojot Nacionālo muzeju krājumu, veidot ekspozīcijas un izstādes muzejrezervāta vēsturiskajās ēkās, nocietinājumos, būvēs un kultūrvidē;
- 5) īstenot valsts un starptautiskos projektus un programmas;
- 6) popularizēt kultūrvēsturiskās vērtības, izmantojot muzeja ekspozīcijas, izstādes un citus ar muzeja darbību saistītus pasākumus;
- 7) atjaunot zudušās vēsturiskās ēkas un būves, apsaimniekot vai iznomāt tās atbilstoši muzejrezervāta darbības mērķiem;
- 8) restaurēt vēsturisko vidi muzejrezervāta teritorijā, kopt dabas ainavas, veidot brīvdabas ekspozīcijas;
- 9) veikt kultūrizglītojošo darbību Turaidas novada un Vidzemes reģiona vēstures, kultūras, mākslas un tautas tradīciju popularizēšanā, izdot ceļvežus, bukletus, zinātniskus izdevumus un citus iespieddarbus, organizēt vietējās un starptautiskās zinātniskās konferences, seminārus un citus pasākumus, piedalīties tajos un nodrošināt attiecīgo pasākumu publicitāti;
- 10) nodrošināt ekspozīciju un izstāžu pieejamību apmeklētājiem, kā arī gidu pakalpojumus;
- 11) pētīt sabiedrības pieprasījumu un analizēt muzeja sniegto pakalpojumu kvalitātes novērtējumu;
- 12) izstrādāt un īstenot projektus saskaņā ar muzejrezervāta stratēģiju.

Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa-Turaidas muzejrezervāta nolikuma 4.1.- 4.12. p.

Stratēģiskie mērķi 2014. - 2023. :

1. Vēsturiskās atmiņas uzturēšanai un sabiedrības uzskatu veidošanai pētīt un dokumentēt Turaidas vēsturiskā centra un reģiona dabas un kultūrvidi, pieminekļus, materiālo un nemateriālo kultūras mantojumu un mērķtiecīgi komplektēt muzejrezervāta krājumu.
2. Latvijas kultūras mantojuma savdabības un daudzveidības iepazīšanai un Latvijas tēla veidošanai saglabāt, uzturēt un restaurēt Turaidas vēsturiskā centra ēkas-pieminekļus, dabu un kultūrvidi, materiālo un nemateriālo kultūras mantojumu.
3. Reģiona attīstībai un sociālās stabilitātes sekmēšanai pilnveidot muzejrezervāta komunikācijas formas un efektivitāti, attīstīt kultūras tūrisma un paplašināt mērķauditorijas loku.
4. Nodrošināt muzejrezervāta kā kultūras mantojuma institūcijas darbības pilnveidošanu un darbinieku profesionalitātes paaugstināšanu.

1.3. Pārskata gada galvenās prioritātes un pasākumi to īstenošanai

Saskaņā ar Darbības un attīstības stratēģiju 2014-2023 un pieejamajiem finanšu resursiem muzejrezervāts 2018. gadā bija izvirzījis šādas prioritātes un būtiskākos uzdevumus:

1. Prioritāte - Kultūras mantojuma un dabas aizsardzība un saglabāšana Turaidas vēsturiskajā centrā

- Turaidas vēsturiskā centra 38 ēku-pieminekļu restaurācija, saglabāšana un uzturēšana, 43,63 ha brīvdabas ekspozīcijas labiekārtošana.
- Arheoloģiskā izpēte Baznīckalnā.
- Šveices mājas ēku kompleksa kultūrvēsturiskā izpēte un publikācijas sagatavošana
- Uzturēt muzejrezervāta kultūrvēsturiskās ainavas kvalitāti, 10 vēsturisko dīķu krastu nostiprināšana, meniņu atjaunošana un teritorijas labiekārtošana
- Turpināt Turaidas pils kompleksa un muižas ēku uzturēšanas un restaurācijas darbus, veikt R korpusa pagraba pārseguma atjaunošanu un kaltes ēkas jumta seguma maiņu un koka žoga uzstādīšanu
- Klaušinieku mājas restaurācijas pabeigšana Turaidas vēsturiskajā centrā un darbs pie Latvijas Valsts 100gadei veltītās ekspozīcijas “Ceļā uz Latvijas valsti: Klaušinieks, Saimnieks. Pilsonis” sagatavošanas, t.sk. ekspozīcijas dizaina meta projekta realizācijas u.c.
- Turpināt darbu ekspozīcijas “Turaidas muzejrezervāts laikā un telpā” iekārtošanas darbu Turaidas pagasta magazīnā.
- Publicēt katalogu “Turaidas pils 13.-19. gs. keramika”, un uzsākt kataloga “Bībeles, sprediķu un dziesmu grāmatas Turaidas muzejrezervāta krājumā” sagatavošanas darbu
- Izdot starptautiskās konferences “Reformācijai – 500 – jauno laiku vēsmas Turaidā un Eiropā” rakstu krājumu un grāmatu “Turaidas pils Dāvida stāsti” angļu valodā.
- Sagatavot un eksponēt izstādes: “Siguldai 90. Pilsētas vadība no 1928. gada līdz 2018. gadam”, “Arhitekts Gunārs Jansons (1928-2013) un Turaidas pils”, “Māksliniekam V. Gudovskim 90”, “Muzejrezervātam - 30”, “Teodors Zaļkalns “ u.c., veikt kvalitātes uzlabošanu un atjaunot ekspozīcijas: „Turaidas muižas pirts” un “Zvejas rīki”, atvērt jaunu ekspozīciju “Pils pagalma ziemeļaustrumu stūra pagrabi”

1. Prioritāte - Vispārcilvēcisko vērtību un latviskās dzīvesziņas popularizēšana un sabiedrības izglītošana ar tūkstošgadē uzkrāto reģiona un Turaidas vēsturiskā centra kultūras un dabas mantojumu, nodrošinot kvalitatīva un daudzveidīgā muzejrezervāta piedāvājuma pieejamību

- Nodrošināt muzeja ekspozīciju un Turaidas vēsturiskā centra kultūras mantojuma pieejamību apmeklētājiem katru dienu, veicot izglītojošo un apmeklētāju apkalpošanas darbu, ēku – pieminekļu saglabāšanas un kultūrvides sakopšanas darbu, sekmēt pašu ieņēmumu plāna izpildi.
- Uzsākt izglītojošās programmas satura izstrādi topošās ekspozīcijas “Ceļā uz Latvijas valsti: Klaušinieks. Saimnieks. Pilsonis” vajadzībām
- Noorganizēt 2 konferences – 9. aprīlī - Pavasara konferenci - Informatīvo dienu un 10. novembrī - Turaidas muzejrezervāta zinātniski praktisko konferenci, veltītu Latvijas 100gadei.
- Kultūras mantojuma popularizēšanai noorganizēt vairāk nekā 40 izglītojošos pasākumus: Latvijas simtgades gada atklāšana Turaidā, Turaidas muzejrezervāta prezentācija “Turaidas muzejrezervātam – 30” starptautiskajā tūrisma izstādē „Balttour 2018”, diskusija “Personības loma kultūras mantojuma saglabāšanā Eiropas kultūras mantojuma gada kontekstā. Gunāram Jansonam – 90”, gadskārtu ieražu svētki, t.sk. pasākums “Vasaras saulgrieži” un starptautiskā folkloras festivāla “Baltica 2018” noslēgums, akcijas: “Satiec savu meistar!” , “Muzeju nakts 2018”, “Nāc un dziedī Dainu kalnā!”, Pils diena “Šodien pils pieder bērniem!”, Pasaulē čempionāts orientēšanās sportā, Turaidas muzejrezervātam – 30 u.c.
- Sagatavot jaunu reklāmas bukletu par Turaidas muzejrezervāta piedāvājumu projektā “Latvijas skolas soma”, atkārtoti izdot Turaidas muzejrezervāta karti 15 valodās atbilstoši vajadzībai.
- Uzsākt muzejrezervāta apmeklējuma e-biļetes izstrādi.

2. FINANŠU RESURSI UN MUZEJREZERVĀTA DARBĪBAS REZULTĀTI

2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums

▪ Pārskata gadā turpināta Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa – Turaidas muzejrezervāta nolikumā (Ministru kabineta 2012. gada 18. decembra noteikumi Nr. 932.) noteikto funkciju un uzdevumu veikšana, atbilstoši Kultūras ministrijā apstiprinātajai Darbības un attīstības stratēģijai 2014. - 2023., kārtējā gada darbības plānam un budžetam (budžeta programma „Kultūras mantojums”).

Muzejrezervāta darbības nodrošināšanai un rezultatīvo rādītāju izpildei 2018. gada sākumā apstiprinātie finanšu resursi - **1 320 594 euro**, t.sk.:

- valsts dotācija no vispārējiem ieņēmumiem – **560 594 euro**
- plānotie pašu ieņēmumi – **760 000 euro**

Apstiprināto finanšu resursu apjomu programmā “Kultūras mantojums” papildināja:

- 2017. gada ieņēmumu no maksas pakalpojumiem un citiem pašu ieņēmumiem atlikums **122 906 euro** apjomā, t.sk. virsplāna ieņēmumi 88 247 euro apjomā;
- **9 750,00 euro** piešķirums, pamatojoties uz likuma “Par valsts budžetu 2018. gadam”, valsts budžeta programmas “Kultūras mantojums” finanšu līdzekļu sadales komisijas 22.10.2018. sēdes protokolu Nr.3 un kultūras ministres 30.10.2018. apstiprināto tāmi (07.11.2018. Līgums Nr.2.5.-11/543 par ekspozīcijas “Ceļā uz Latvijas valsti: Klaušinieks. Saimnieks. Pilsonis” izveidei prioritāri nozīmīgās tehnikas – 15 mini procesoru ar programmatūru digitālo programmu uzstādīšanai ekspozīcijā – iegādi);
- **47 309 euro** piešķirums, pamatojoties uz likuma “Par valsts budžetu 2018. gadam”, valsts budžeta programmā “Kultūras mantojums” muzeju atbalstam paredzēto finanšu līdzekļu sadales koordinācijas komisijas 09.02.2018. sēdes protokolu Nr.1 un kultūras ministres 19.02.2018. apstiprināto tāmi (22.03.2018. Līgums Nr.2.5.-11/85 par valsts budžeta finansējuma izlietošanu pastāvīgās ekspozīcijas “Ceļā uz Latvijas valsti: Klaušinieks. Saimnieks. Pilsonis” stendu izveides izdevumu segšanai ekspozīcijas daļā “Pilsonis”)

Atbilstoši veiktajām izmaiņām 2018. gada finansēšanas plānā, apstiprinātais pieejamo finanšu resursu kopējais apjoms budžeta programmā „Kultūras mantojums” bija **1 671 586 euro apmērā**.

Valsts dotācija budžeta programmā “Kultūras mantojums” un pašu ieņēmumi no sniegtajiem maksas pakalpojumiem un citiem pašu ieņēmumiem daļēji nodrošina ar Ministru kabineta noteikumiem apstiprināto muzejrezervāta funkciju izpildi, Nacionālā muzeju krājuma saglabāšanu, pētniecību, ekspozīciju izveidi un to pieejamību sabiedrībai, kā arī valsts īpašumu, kas reģistrēts VAS “Valsts nekustamie īpašumi” bilancē – valsts nozīmes 38 ēku-pieminekļu saglabāšanu, kultūrvēsturiskās teritorijas 43,63 ha uzturēšanu un infrastruktūras nodrošināšanu.

Muzejrezervāta funkciju izpildei un rezultatīvo rādītāju sasniegšanai pieejamais finanšu resursu apjoms 2018. gadā tika papildināts ar saņemto finansējumu no citu valsts budžeta programmu līdzekļiem **49 901,00 euro** apjomā, t.sk.:

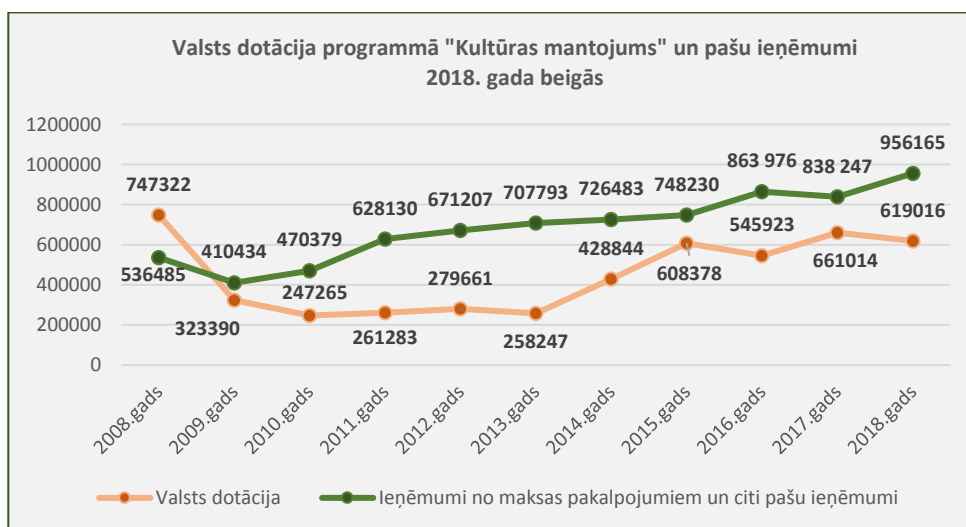
- **par 1 501,00 EUR**, pamatojoties uz likuma "Par valsts budžetu 2018. gadam" un valsts budžeta apakšprogrammas "Latvijas valsts simtgades programma" finanšu līdzekļu sadales komisijas 16.101.2018. protokolu Nr.15 un kultūras ministres 25.10.2018. apstiprināto tāmi (07.11.2018. Līgums Nr.2.5.-11/546 par piešķirtā valsts finansējuma izlietošanu Latvijas valsts simtgades pasākuma "18. novembra rīta ieskandināšana" nodrošināšanai)
- **par 48 400,00 EUR**, pamatojoties uz likuma "Par valsts budžetu 2018. gadam" un Ministru kabineta 23.10.2018. rīkojumu Nr. 544 "Par finanšu līdzekļu piešķiršanu no valsts budžeta programmas "Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem"" un Finanšu ministrijas 25.10.2018. rīkojumu Nr. 390 "Par līdzekļu piešķiršanu (31.10.2018. Līgums Nr.2.5.-11/536 par valsts budžeta finansējuma izlietošanu īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa-Turaidas muzejrezervāta ēku un teritorijas ugunsdrošības sistēmu un drošības (videonovērošanas, apsardzes) sistēmu pilnveidošanai un atjaunošanai atbilstoši spēkā esošo normatīvo aktu prasībām).

Kopējo muzejrezervāta gada budžetu palielināja arī konkursu kārtībā Siguldas novada pašvaldības piešķirtais finansējums un fizisko personu ziedojumi:

- no Siguldas novada pašvaldības – **9 664 euro**
- sponsorējumi, ziedojumi – **77 euro**

Pašu ieņēmumi 2018. gadā veidojās galvenokārt no ieejas biļešu un muzeja speciālistu vadīto ekskursiju un izglītojošos programmu pakalpojuma sniegšanas. Aktivizējot sadarbību ar Latvijas un ārvalstu tūrisma pakalpojumu sniedzējiem, izdodot reklāmas bukletus un nodrošinot informāciju ekspozīcijās vairākās valodās un muzeja pieejamību visu gadu bez brīvdienām, tika sekmēts apmeklētāju skaita pieaugums un pašu ieņēmumu plāna (920 000 euro) izpilde.

2018. gada 17. aprīlī Ministru kabinetā tika apstiprināti noteikumi Nr.219 "Grozījumi Ministru kabineta 2013. gada 1. oktobra noteikumos Nr.1029 „Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa - Turaidas muzejrezervāta – publisko maksas pakalpojumu cenrādīs" un no 01.05.2018. tika noteikta ieejas maksa pieaugušajam no 5,00 euro uz 6,00 euro vasaras sezonā un no 3,00 euro uz 3,50 euro – ziemas sezonā. Veiktie grozījumi muzeja maksas pakalpojumu cenrādī radīja pašu ieņēmumu plāna izpildi un pārpildi.

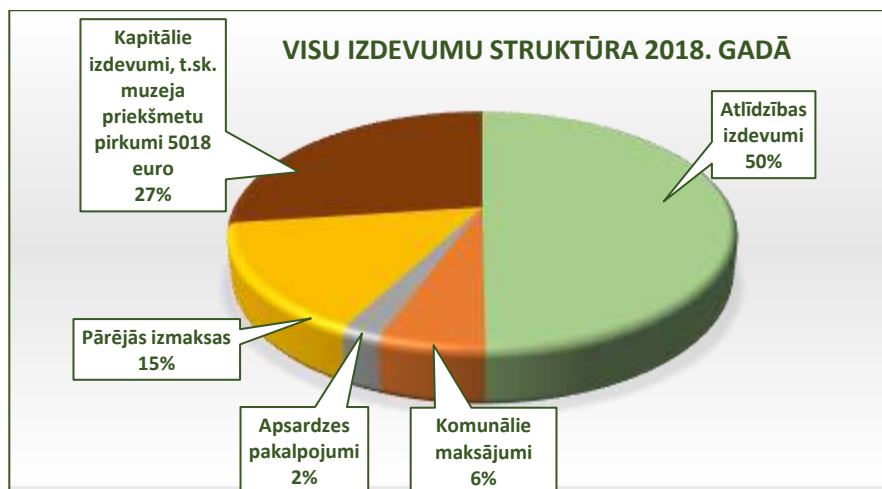

Ieņēmumi no maksas pakalpojumiem un citi pašu ieņēmumi 2018. gadā ir 956 165 euro, t.i. par 36 165 euro vairāk nekā bija plānots (920 000 euro).

Muzejrezervāta funkciju izpildei kopā 2018. gadā tika izlietoti **1 724 841 euro**
 precēm un pakalpojumiem - **400 194 euro**
 atlīdzībai - **857 904 euro**
 kapitālieguldījumi - **466 743 euro**

No kārtējiem izdevumiem 50 % sastāda atlīdzības izdevumi, t.i. 857 904 euro. Vidējais atalgojums mēnesī ir 793,02 euro, kas ir mazāks nekā valsts sektorā noteiktā strādājošo vidējā bruto darba samaksa

mēnesī 993,00 euro (pēc CSP datiem, <https://www.csb.gov.lv/lv/statistika/statistikas-temas/socialie-procesi/darba-samaksa/meklet-tema/2386-darba-samaksas-parmainas-2018-gada-3>).

Izdevumus darbinieku atalgojumam muzejrezervāts galvenokārt sedz no pašu ieņēmumiem. Salīdzinot ar 2017. gadu, atlīdzības izdevumi ir palielinājušies par 6 %, kapitālizdevumi par 5 %, pārējie izdevumi par 4 % un komunālo pakalpojumu izdevumi par 1 %.

2.2. Iestādes darbības rezultāti

Pārskata gadā turpināta Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa – Turaidas muzejrezervāta nolikumā (Ministru kabineta 2012. gada 18. decembra noteikumi Nr. 932.) noteikto funkciju un uzdevumu veikšana, atbilstoši Kultūras ministrijā apstiprinātajai Darbības un attīstības stratēģijai 2014. - 2023., kārtējā gada darbības plānam un budžetam (budžeta programma „Kultūras mantojums”), akcentējot aktivitātes, kas veltītas:

- **Latvijas valsts simtgadei,**
- **Eiropas kultūras mantojuma gadam,**
- **Turaidas muzejrezervātam – 30.**

Turaidas vēsturiskā centra kultūras mantojuma saglabāšanai un attīstībai, zinātniski pētnieciskā un izglītojošā darba vajadzībām **tika turpināta Turaidas vēsturiskā centra dabas un kultūrvēsturiskās vides izpēte**, veicot šīs vides vērtību dokumentēšanu, arheoloģiskās izpētes darbu lībiešu senvietās un Turaidas vēsturiskajā centrā, ēku-pieminekļu arheoloģisko, arhitektonisko izpēti, saglabāšanas un restaurācijas projektu izstrādi, mūsdienu tehniskajām iespējām atbilstošu muzeja pastāvīgo, informatīvo un brīvdabas ekspozīciju un izstāžu izveidi, esošo - papildināšanu un pilnveidošanu, kā rezultātā **ir uzturēts kvalitatīvs muzeja piedāvājums, nodrošināta krājuma un pētniecības darba rezultātu pieejamību sabiedrībai.**

Galvenās aktivitātes un sasniegtie rezultāti 2018. gadā:

Pētniecības darbs

- Vēsturiskās atmiņas uzturēšanai un sabiedrības uzskatu veidošanai turpināts Turaidas vēsturiskā centra un reģiona dabas un kultūras mantojuma izpētes un dokumentēšanas darbs, veicot mērķtiecīgu krājuma komplektēšanu un izpētes informācijas apkopošanu 7 pētniecisko tēmu ietvaros. Izmantojot iegūto informāciju, sagatavoti un publicēti 9 pētnieciskie raksti, izdota grāmata “Turaidas muižas Šveices māja”, turpināta manuskriptu sagatavošana katalogam “Turaidas pils 10.-19.gs. keramikas trauki”, publikācijai “1624-1625. arklu revīzijas. Turaidas un Siguldas pilsnovadi”, rakstu krājumam “Jauno laiku vēsmas Turaidā. Reformācijas 500 gadi”, uzsākts kataloga “Bībeles, sprediķu un dziesmu grāmatas Turaidas muzejrezervāta krājumā ” sagatavošanas darbs.

- Veikts izpētes darbs par Turaidas muzejrezervāta teritorijas reljefa un Gaujas senlejas veidošanos sadarbībā ar jūras inženieri, ģeologu Konstantīnu Ranku, par šo tēmu sagatavots un publicēts raksts.
- Turpināta viduslaiku kapsētas arheoloģiskā izpēte Turaidas Baznīckalnā, sagatavoti un publicēti raksti un nolasīts ziņojums par 2018. gadā veiktās arheoloģiskās izpētes rezultātiem.
- Tēmas “Gaujas lībieši Latvijas kultūrvēsturē” ietvaros ir sagatavots un publicēts pētniecisks raksts par lībiešu pārvaldes sistēmas izmaiņām pēc kristietības ienākšanas 13. gadsimtā, ekspozīcijas papildināšanai, pamatojoties uz izpētes informāciju, izveidots stāsts videofilmam “Pasaules radīšana”.
- Pamatojoties uz pētnieciskās tēmas “Turaidas pils – viduslaiku kultūras mantojums” izpētes informāciju un sagatavoto ekspozīcijas plānu tika iekārtota un atvērta apmeklētājiem ekspozīcija “Turaidas pils ziemeļaustrumu stūra pagrabi”, kā arī Eiropas kultūras mantojuma gada ietvaros eksponēta izstāde “Arhitekts Gunārs Jansons (1928-2013) un Turaidas pils”.
- Turpināts izpētes informācijas apkopojums par 19. gs. un 20. gs. sākuma norisēm Vidzemē, Latvijā un Eiropā, veikta eksponātu sagāde un restaurācija, informācijas precizēšana un tekstu rediģēšana ekspozīcijai „Ceļā uz Latvijas valsti: Klaušinieks. Saimnieks. Pilsonis”. Atbilstoši ekspozīcijas tēmai sagatavoti un nolasīti trīs referāti, publicēti divi informatīvie raksti, turpināts sagatavošanas darbs videofilmu un sešu digitālo programmu izveidei.
- Ekspozīcijas “Turaidas muzejrezervāts laikā un telpā” plāna īstenošanai turpināta ekspozīcijas tēmu izpēte, eksponēšanas koncepcijas un plāna izstrāde ekspozīcijas sadaļā “Laiks. Mantojums”, noorganizēts ekspozīcijas atvēršanas pasākums, sagatavoti un publicēti 4 raksti, nolasīti 13 referāti un ziņojumi.
- Turpināts izpētes darbs tēmas “Nesenās pagātnes mantojums” ietvaros, apzināti un atlasīti krājuma materiāli, sagatavoti izstāžu plāni un iekārtotas izstādes: “Siguldai – 90. Pilsētas vadība no 1928. gada līdz 2018. gadam” un “Teodors Zaļkalns. Meistars”, atbilstoši izstāžu tematikai, sagatavoti un publicēti raksti.

Krājuma darbs

- Krājuma vienību skaits uz 2018. gada 31. decembri ir **88423 vienības, t.sk. pamatkrājumā – 67814 vienības un palīgkrājumā – 20609 vienības.**
- Pārskata periodā atbilstoši krājuma politikai krājums papildināts ar 676 vienībām, no kurām 383 ir pamatkrājuma vienības. Iepirkti 129 krājuma priekšmeti par 5 018 euro. Daļa jaunienākošo priekšmetu ir komplektēti topošajai ekspozīcijai “Ceļā uz Latvijas valsti. Klaušinieks. Saimnieks. Pilsonis” - pastkartes, grāmatas, žurnāli, sadzīves priekšmeti u.c., pārējie papildināja krājuma fotogrāfiju, sadzīves priekšmetu, kartogrāfisko materiālu, mākslas u.c. kolekcijas.
- No krājuma izņemtas 443 palīgkrājuma vienības – diapozitīvi, kas ir zaudējuši izziņas materiāla vērtību un kvalitāti materiāla trausluma dēļ.
- Muzejrezervāta krājums glabājas vairākās ēkās-pieminekļos ar kopējo platību 828 m². Tiek veikta regulāra temperatūras un mitruma kontrole krājuma glabātavās un ekspozīcijās, nodrošinot atbilstošu mikroklimatu, kas tiek uzturēts, izmantojot gaisa sausinātājus, apkuri un vēdināšanu.
- Veicot izglītojošo darbību, nodrošināta krājuma aprīte – 17 177 vienība gadā, t.sk. eksponētas ekspozīcijās un izstādēs 5 074 vienības, pētnieciskā darba vajadzībām izmatotas 7 470 vienības.
- Latvijas muzeju kopīgās izstādes, kas veltīta Latvijas simtgadei, vajadzībām muzejrezervāta krājumā tika atlasīti un deponēti 20 dažādu notikumu un personības raksturojoši priekšmeti.
- Turpināta krājuma priekšmetu zinātniskā apstrāde. Uzrakstīti zinātniskie apraksti 175 krājuma priekšmetiem, sastādītas 676 tematiskās kartotēkas uzskaites kartītes un 393 sistemātiskās kartotēkas kartītes.
- Turpināta informācijas ievadīšana muzejrezervāta krājuma elektroniskajā katalogā, pavisam ievadīta informācija par 35 848 krājuma priekšmetiem, t.sk. pārskata gadā – 10 629 priekšmetiem, digitālo attēlu datu bāzē ir ievadīti 23 024 attēli, t.sk. pārskata gadā – 654 attēli.
- Veikta esības pārbaude sadzīves priekšmetu kolekcijā, linu apstrādes darba rīku kolekcijā, diapozitīvu un fotonegatīvu kolekcijā, pārbaudot 4 940 krājuma vienības.
- Turpināta krājuma priekšmetu finansiālā novērtēšana. Pārskata gadā finansiāli novērtētas 4689 krājuma vienības par 10 471,85 euro.
- Krājuma saglabāšanas nodrošināšanai veikta saglabājošā pirmsapstrāde 1129 krājuma priekšmetiem, konservācija - 87 krājuma priekšmetiem, restaurācija - 24 krājuma priekšmetiem.

Uzlabojot mākslas kolekcijas glabāšanas apstākļus, 1128 mākslas kolekcijas priekšmeti pārvietoti uz jauniekārtotu glabātavu, 49 akvareļiem izgatavoti jauni rāmji. Veikta 4000 arheoloģijas keramikas lausku izvērtēšana un to sistematizācija, būvmateriālu (dakstiņu un ķieģeļu lausku u.c.) sistematizēšana un sakārtošana pils Dienvidu korpusā – 566 vienības.

- Noorganizētas 9 krājuma komisijas sēdes, izskatīti jautājumi un pieņemti lēmumi par krājuma priekšmetu izvērtēšanu uzņemšanai krājumā, par krājuma priekšmetu esības pārbaudi, par krājuma iepirkumiem, par priekšmetu restaurāciju, par krājuma finansiālo novērtēšanu u.c.

Turaidas vēsturiskā centra dabas un kultūrvides saglabāšana un uzturēšana

- Turaidas muzejrezervāta lietošanā ir 43,63 ha liela teritorija ar kultūras pieminekļu kompleksiem: Dainu kalnu, Turaidas pilskalnu ar viduslaiku mūra pili, Turaidas baznīcu un baznīckalnu, Turaidas muižas saimniecisko centru. Pieejamo finanšu resursu ietvaros tika nodrošināta teritorijas uzturēšana un sakopšana atbilstoši gadalaikam. t.sk. visa veida zālienu pļaušana atbilstoši kultūrvides izmantošanas iespējai (5-15 reizes sezonā, 33,64 ha platībā), zālienu ierīkošana, celiņu un laukumu tīrīšana u.c., tādējādi radot pievilcīgu vidi apmeklētājiem zināšanu apguvei un brīvā laika pavadīšanai.
- Kultūrvēsturiskās ainavas kvalitātes nodrošināšanai veikti muzejrezervāta teritorijā augošo koku vainagu kopšanas darbi, izzāģēti koki un krūmi skatu vietu paplašināšanai, veikta pameža izpļaušana 3 ha platībā vēsturisko dīķu teritorijā.
- Atjaunoti puķu, krūmu un koku stādījumi teritorijā, un augu ekspozīcijā (iestādīti 3425 puķu stādi un 198 kokaugu stādi).
- Apmeklētāju apkalpošanas uzlabošanai teritorijā izvietoti 30 jauni parka soli, uzstādītas šūpoles un atjaunotas 13 norādes zīmes, veikts betona plākšņu celiņu remonts 686 m² platībā, salaboti pastaigu taku un ceļu segumi ap 1000 m² platībā.
- Regulāri apsektas Tautasdziesmu parka 26 skulptūras un pēc vajadzības organizēta to tīrīšana no ķērpjiem un sūnām. Pārskata periodā notīrītas 13 skulptūras.
- Turpināts darbs teritorijas labiekārtošanā pie atjaunotās Klaušinieku mājas, papildinot dekoratīvo krūmu stādījumus.
- Uzturēti un apsaimniekoti 26 muižas dīķi un dīķu vietas. Pabeigti būvdarbi 10 dīķu nogāžu un aizsprostu remontam, ūdens regulācijas sistēmu atjaunošanai un piegulošās teritorijas labiekārtošanai. Pēc labiekārtojuma darbu pabeigšanas veikta zālienu atjaunošana 2000 m² platībā. Uzsākts 8 vēsturisko dīķu kaskādes atjaunošanas un teritorijas labiekārtošanas darbs u.c.
- Veikta muzejrezervāta teritorijā esošo četru meliorācijas sistēmu uzraudzība. Veikts Dziesmu dārza nogāzē esošās sistēmas remonts, novērsta ūdens izplūde virszemē.
- Sadarbībā ar Krimuldas vidusskolu noorganizēta eglīšu stādīšanas un siena sagrašanās talka Jāņkalnā un sadarbībā ar VAS “Valsts nekustamie īpašumi” un SIA “RERE Grupa” noorganizēta talka “100 adreses Latvijas valsts simtgadei” papildinot koku un krūmu stādījumus muzejrezervāta teritorijā.
- Veikta Turaidas vēsturiskā centra vides aerofotografēšana, videofiksācija un fotofiksācija visos gadalaikos, fotofiksācija dokumentēta 1048 digitālos attēlos, aerofilmēšanā iegūts 21 videomateriāls.

Turaidas vēsturiskā centra ēku-pieminekļu saglabāšana un uzturēšana

- Pieejamo finanšu resursu ietvaros ir izdevies veikt lietošanā esošo ēku-pieminekļu uzturēšanu, nodrošinot apsardzi un to saglabāšanai atbilstošu mikroklimatu, veikt restaurācijas darbus un neatliekamās remontdarbus pilī un muižas ēkās.
- Sadarbībā ar VAS “Valsts nekustamie īpašumi” pabeigta Klaušinieku mājas atjaunošana, uzsākta telpu (306,8 kv.m) sagatavošana ekspozīcijas iekārtošanai. Veikta papildus ēkas energoefektivitātes ekspertīze, meklēti risinājumi stabilākam ēkas mikroklimata nodrošinājumam ekspozīcijas iekārtošanas vajadzībām.
- Noorganizēti Turaidas vēsturiskā centra ēku - pieminekļu konservācijas un restaurācijas/atjaunošanas darbi atbilstoši izstrādātajiem būvprojektiem un saņemtajām Apliecinājuma kartēm: veikta muižas ratnīcas un pirts ēkas jumtu seguma nomaiņa, Turaidas pils D korpusa ķieģeļu sienas konservācija. Turpināti ēku uzturēšanas darbi: Jaunās pārvaldnieka mājas jumta darvošana, Kaltes jumta pagaidu nostiprināšanas darbi, atjaunots pils Cvingera sienas apmetums u.c.

- Turaidas muzejrezervāta lietošanā esošo telpu kopējā platība ir 7797 kv.m, t.sk. 3604 kv.m lielā platībā tiek eksponētas ekspozīcijas un izstādes, kas iekārtotas atbilstoši ēkas-pieminekļu raksturam un to vēsturei, 828 kv.m platībā izvietots krājums, pārējās telpas – 3365 kv.m platībā tiek izmantotas ar muzejrezervāta darbībai nepieciešamās infrastruktūras uzturēšanu un darbinieku darba telpām.

Ekspozīciju izveide un izstāžu iekārtošana

- Apmeklētājiem 2018. gadā apskatei tika piedāvātas 48 ekspozīcijas, kas izvietotas Turaidas mūra pilī, Dārznieka mājā, Turaidas baznīcā, muižas saimnieciskās apbūves centra ēkās un muzejrezervāta teritorijā.
- Izmantojot muzejrezervāta krājumu un veikto pētījumu rezultātus, pārskata gadā iekārtotas un atklātas divas jaunas ekspozīcijas: “Pils ziemeļaustrumu stūra apbūve” un “Turaidas muzejrezervāts laikā un telpā”, informatīvi un mākslinieciski pilnveidotas 6 ekspozīcijas, t.sk. atjaunotā ekspozīcija “Zveja un zvejas rīki Turaidā un tās apkārtnē” un “Latviskās pirts tradīcijas”, ekspozīcija “Gaujas lībieši Latvijas kultūrvēsturē” papildināta ar smilšu kino videofilmu “Mīts par pasaules radīšanu”.
- Turpināta ekspozīcijas “Ceļā uz Latvijas valsti. Klaušinieks.Saimnieks.Pilsonis” iekārtošana atjaunotajā Klaušinieku mājā, veidojot to kā mūsdienīgu, interaktīvu pastāvīgo ekspozīciju ar vēstījumu par vēstures notikumiem, kas sekmēja Latvijas valsts nodibināšanu 1918. gadā.
- Sagatavota un eksponēta muzejā 41 krājuma, mākslas, aktualitāšu un cita veida izstāde, t.sk. 14 izstādes iekārtotas no jauna, 3 izstādes eksponētas ārpus muzeja. No kopējā izstāžu skaita 21 krājuma izstāde.
- Sadarbībā ar Siguldas novada pašvaldību sagatavotas un eksponētas divas ceļojošās izstādes: “Siguldai-90. Pilsētas vadība no 1928.-2018. gadam” Siguldas novada bibliotēkā un izstāde “Tēlnieks Teodors Zaļkalns” Siguldas novada kultūras centrā “Siguldas Devons”, Allažu pamatskolā un Mores pamatskolā.

Izglītojošais darbs

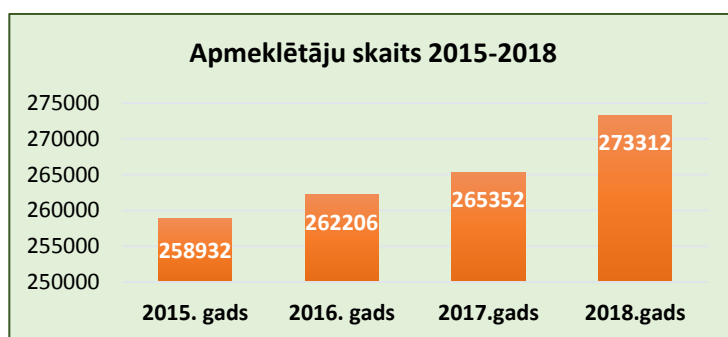
Pārskata gadā tika turpināta muzeja krājuma popularizēšana un kvalitatīva muzeja piedāvājuma uzturēšana, nodrošinot apmeklētājiem pievilcīgu un draudzīgu muzeja vidi:

- Nodrošināts pārskata un tematisko ekskursiju piedāvājums. Novadītas 593 ekskursijas, t.sk. 524 svešvalodās. Pārskata un tematiskās ekskursijas vadītas latviešu, angļu, vācu un krievu valodā.
- Nodrošināts 9 izglītojošo programmu piedāvājums. Pārskata gadā ir novadītas 270 nodarbības, kas ir par 85 nodarbībām vairāk nekā 2017. gadā. 7 no deviņām izglītojošajām programmām ir iekļautas Latvijas simtgades projekta “Latvijas skolas soma” piedāvājumā. 34 nodarbības novadītas pieaugušo mērķauditorijai. Pavisam nodarbībās ir piedalījušies 6 050 interesenti, t.sk. 5177 pirmskolas un skolas vecuma bērni. 4 izglītojošās programmas ir pieejamas apmeklētājiem arī krievu un angļu valodā. Vislielāko popularitāti gan skolēnu, gan pieaugušo vidū ir guvusi programma „Cimos pie Turaidas fogta” – novadītas 64 nodarbības un “*Orientēšanās spēle Tūkstošgades stāsts*” - novadītas 112 nodarbības.
- Uzsākta trīs jaunu izglītojošo programmu satura izstrāde topošās ekspozīcijas “Ceļā uz Latvijas valsti: Klaušinieks. Saimnieks. Pilsonis” vajadzībām.
- Noorganizētas konferences: Pavasara konference - Informācijas diena, kurā tās dalībnieki tika iepazīstināti ar muzejrezervāta 2018. gada tūrisma sezonas piedāvājumu, topošo ekspozīciju un citām muzeja darba aktualitātēm, un Turaidas muzejrezervāta zinātniski praktiskā konference, kuras ziņojumi ir saistīti ar gada laikā paveikto darbu rezumējumu un Turaidas vēsturiskā centra materiālā un nemateriālā mantojuma saglabāšanu un popularizēšanu.
- Sagatavoti un novadīti 77 muzejrezervāta mērķiem un uzdevumiem atbilstoši tematiskie, gadskārtu ieražu, ekspozīciju un izstāžu atklāšanas, sadarbības u.c. veida pasākumi, t.sk. 7 sadarbības un kultūras mantojuma projektu ietvaros noorganizētās konferences un semināri. Nozīmīgākie pasākumi 2018. gadā:
 - Latvijas valsts simtgadei veltītie: 13. 01. - Latvijas simtgades gada atklāšanas svētki, izstāde “Simtgades tautas ēdienu vēsture 1918 – 2018”, 21.06. – vasaras saulgriežu svētki Turaidā – starptautiskā folkloras festivāla «BALTICA 2018» noslēguma pasākums, 9.-12.08. - 35. Pasaules čempionāts orientēšanās sportā, 18.11. – Saules ieskandināšana Latvijas dzimšanas dienā u.c.

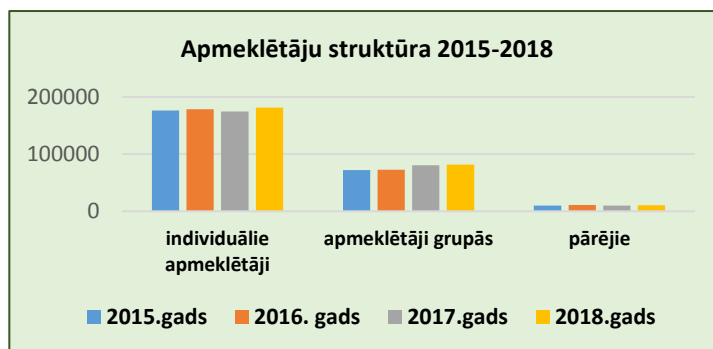
- Eiropas kultūras mantojuma gadam veltītie: 04.04.- Diskusija “Personības loma kultūras mantojuma saglabāšanā. Gunāram Jansonam - 90” un izstādes “Arhitekts Gunārs Jansons (1928 – 2013) un Turaidas pils atjaunošana” atklāšanas pasākums, 14.07.- izstāde “Voldemārs Gudovskis. Akvareļi”, 14.09.- diskusija-seminārs “Ainavu dārgumi vakar, šodien rīt” u.c.
 - Turaidas muzejrezervāta izveides 30. gadadienai veltītie: 07.09.- Pateicības pasākums “Turaidas muzejrezervātam-30”, ekspozīcijas «Turaidas muzejrezervāts laikā un telpā» atklāšana u.c.
- Muzejrezervāta speciālisti, izmantojot krājumu, savu pieredzi un zināšanas, sagatavoja un nolasītas 36 lekcijas, sniedza vairāk nekā 350 konsultācijas interesentiem par materiālā un nemateriālā kultūras mantojuma izpēti, saglabāšanu un pieejamību.

Sadarbība un komunikācija

- Turpināta sadarbība un uzturētas līgumattiecības ar 100 Latvijas un ārvalstu tūrisma firmām, t.sk. no jauna noslēgti 5 līgumi, galvenokārt ar Latvijas, Lietuvas un Igaunijas tūrisma uzņēmumiem, kuri piesaista tūristus no dažādām pasaules valstīm.

- **2018. gadā muzejrezervātu apmeklēja 273 312 apmeklētāji**, salīdzinot ar 2017. gadu, to skaits ir pieaudzis par 3 % jeb 7960 apmeklētājiem.

- No kopējā apmeklētāju skaita 181 172 ir individuālie apmeklētāji, t.i. 66 %. Apmeklētāju skaits grupās ir – 81 398, no tiem, skolēni grupās – 12 635, ārzemnieki grupās – 64 147, pārējie apmeklētāji grupās – 4616. Pateicoties tūrisma firmu aktivitātei un veiksmīgai sadarbībai ar līgumfirmām, kā arī Turaidas muzejrezervāta popularizēšanai ārvalstīs, ir pieaudzis apmeklētāju skaits grupās. Salīdzinot ar iepriekšējo pārskata periodu, individuālo apmeklētāju skaits ir pieaudzis par 3,6 % un apmeklētāju skaits grupās ir pieaudzis par 1,2 %.
- Muzejrezervāta piedāvājuma reklāmas un apmeklētāju piesaistes nolūkā:
 - Turpināta līdzdarbība Siguldas reģionālās tūrisma biedrības organizētajā projektā “Tūrisma klasteris: Tūrisma uzņēmējdarbības veicināšana GNP teritorijā” un Vidzemes tūrisma asociācijas organizētajos vietējā un starptautiskā mēroga pasākumos, uzņemtas 17 ārvalstu žurnālistu, blogeru un 32 tūroperatoru grupas no vairāk nekā 20 pasaules valstīm, turpināts aktīvs darbs muzejrezervāta informācijas uzturēšanai sociālajos tīklos un muzejrezervāta mājaslapā latviešu, angļu un krievu valodā.

- Veikta muzejrezervāta piedāvājuma aktīva popularizēšana starptautiskajā tūrisma gadatirgū „Balttour 2018”. Turaidas muzejrezervāta stenda izstādes apmeklētāji varēja iepazīties ar muzejrezervāta pakalpojumiem, saņemt reklāmas bukletus un informatīvās lapas ar 2018. gada muzejrezervāta pasākumu plānu latviešu, krievu un angļu valodā. Muzejrezervāta stenda prezentācija tika veltīta Turaidas muzejrezervāta izveides 30. gadadienai. Stenda apmeklētāji iepazīnās ar muzejrezervāta vēsturi, darbību un nākotnes plāniem, varēja piedalīties interaktīvā jautājumu spēlē, iepazīties ar rotkaļa amatu un izgatavot rotu Siguldas rotkaļa Vitauta Straupes vadībā.
 - Sadarbībā ar Latvijas investīciju attīstības aģentūru un citiem tūrisma pārstāvjiem starptautiskajā tūrisma gadatirgū “Adventur 2018” Viļņā /Lietuva/ popularizēti Latvijas tūrisma objekti, t.sk. sniegta informācija par Turaidas muzejrezervāta piedāvājumu.
 - Turpinot nodrošināt informācijas pieejamību apmeklētājiem par muzejrezervāta piedāvājumu, izdoti reklāmas bukleti: “Turaidas muzejrezervāts” latviešu, krievu, vācu un angļu valodā (kopējais apjoms 8000 eks.), buklets “Turaidas muzejrezervāta izglītojošās programmas” latviešu un krievu valodā – kopējais apjoms 2000 eks. un buklets “Turaidas muzejrezervātam – 30”. Reklāmas bukleti ne tikai latviešu valodā, bet arī 15 svešvalodās ir pieejami muzejrezervāta apmeklētāju centrā, kā arī izplatīti starptautiskajos tūrisma gadatirgos, Rīgas un citu Latvijas lielāko pilsētu tūrisma informācijas centros, izsniegti ārvalstu tūroperatoriem un žurnālistiem.
 - Sekmējot sabiedrības izglītošanu, izdota grāmata “Turaidas pils Dāvida stāstu un spēļu grāmata” angļu valodā, izstrādāta un izgatavota galda spēle “Kļūsti par fogtu Turaidā”, kas uzrunā muzejrezervāta apmeklētāju, bet īpaši skolēnus un pirmskolas vecuma bērnus.
 - Muzejrezervāts regulāri publicē informatīvos rakstus un preses relīzes nacionālajos un reģionālajos plašsaziņas līdzekļos, sniedz intervijas un reklāmu par muzejrezervāta norisēm TV un radio. Veiksmīga sadarbība ir izveidojusies ar vietējiem laikrakstiem, ar kuriem ir noslēgti sadarbības līgumi par informatīvu un izglītojošu rakstu par kultūras mantojumu un muzejrezervāta darba aktualitātēm regulāru publicēšanu laikrakstā “Rīgas Apriņķa Avīze” un mēnešrakstā “Siguldas Avīze”, laikraksta “Lauku Avīze” pielikumā un “Neatkarīgā”.
 - Sniegtas intervijas Latvijas Radio 1, Latvijas Radio 4, Radio MixFM, LTV, LNT, Vidzemes TV u.c. par muzejrezervāta pieejamību, pakalpojumiem un kultūras mantojuma saglabāšanas un popularizēšanas jautājumiem. LTV7 raidījumā “Notikumu skatlogā” un “Izglītība un karjera” tika pārraidīts 2 minūšu sižets par muzejrezervāta aktivitātēm starptautiskajā tūrisma gadatirgū “Balttour 2018”. Sniegtas vairākas intervijas par topošo ekspozīciju “Ceļā uz Latvijas valsti. Klaušinieks.Saimnieks.Pilsonis” LNT ziņām, Latvijas Radio 1 Kultūras ziņās un Vidzemes TV. LTV24 raidījumā “Ceļojums pagātnē” sniegta informācija par viduslaiku cietumiem.
 - Sadarbībā ar SIA “Vides filmu studija” muzejrezervātā tika veikta filmēšana TV raidījumam “Atslēgas” par valsts prezidentiem un ar LTV 1 darba grupu kopīgi tika veidots sižets raidījumam “Vēstures skolotājs” par tematu “Viduslaiki Livonijā”.
 - Skolēnu mērķauditorijas piesaistei, sagatavota un publicēta informācija par izglītojošo programmu piedāvājumu interneta žurnāla www.skolasvards.lv pielikumos: “Pavasara ekskursiju ceļvedis” un “Rudens ekskursiju ceļvedis”.
- Turpināta sadarbība ar **pētniecības un mantojuma institūcijām**: Latvijas Zinātņu akadēmiju, Latvijas Universitāti, Vidzemes augstskolu, biedrību „Vidzemes kultūrvēsturiskā mantojuma pētniecības centrs”, Latvijas Nacionālo bibliotēku, Latvijas Valsts vēstures arhīvu u.c., kuras ietvaros sekmēta muzejrezervāta pētniecības tēmu izpēte, ekspozīciju izveide, iespaiddarbu, izglītojošo pasākumu un konferenču sagatavošana. Sadarbībā ar LU Latvijas Vēstures institūta direktoru Gunti Zemīti turpināta arheologa Jāņa Graudoņa arhīva izpēte un sistematizācija.
 - Uzturēta sadarbība ar **vietējam pašvaldībām**:
ar Siguldas novada domi:
 - par novada skolēnu nodarbinātību vasarā. Turaidas baznīcā arheoloģiskās izpētes izrakumu veikšanā piedalījās 6 Siguldas novada skolēni. Dome kompensēja iesaistīto jauniešu darba samaksu;

- līdzdalība Kultūras pārvaldes rīkotajās sanāksmēs, veicinot sadarbību kultūras mantojuma popularizēšanā;
- sniegta konsultācija par Siguldas Jaunās pils ēkas pārbūvi un restaurāciju;
- sekmēta Siguldas novada iedzīvotāju organizētā mākslas akcijas “Glezno visi” Turaidas vēsturiskā centra kultūrvīdē;
- Siguldas novada domes kultūras projektu konkursā saņemtais finansējums 4780 euro apmērā nodrošināja pasākuma “Turaidas pils šodien pieder bērniem” norisi un izstādes “Siguldai-90. Pilsētas vadība no 1928. gada līdz 2018. gadam”, “Teodors Zaļkalns” sagatavošanu un eksponēšanu.

ar Krimuldas novada domi:

- turpinātas sarunas par bijušo Turaidas muižas Ķieģeļcepli kā Turaidas vēsturiskā centra neatņemamu sastāvdaļu, industriālā mantojuma objektu, par tā saglabāšanu un reģistrēšanu Valsts zemes dienestā;
 - par vēsturiskas ekspozīcijas “Krimuldas vēstures lappuses. 13.–19. gadsimts” izveidi Krimuldas mācītājmuižas Ceļinieku nama pagrabskāvē;
 - uzturēta sadarbība ar novada Būvvaldi un saņemtas atļaujas un projektu saskaņojumi muzejrezervāta ēku un teritorijas labiekārtojumu veikšanai, saņemtas atļaujas bīstamo koku ciršanai;
 - Muzejrezervāta pieejamības sekmēšanai sniegts atbalsts Krimuldas novada iedzīvotājiem - novada privilēģiju kartes īpašniekiem, piemērojot atlaidi auto stāvvietas pakalpojumam, Krimuldas novada vides izglītības nometnes “Ābolu rūķis” dalībniekiem piemērojot atlaidi ieejas maksai muzejrezervātā
- Turpināta sadarbība ar **vietējiem uzņēmējiem, institūcijām un muzejrezervāta atbalstītājiem** kā rezultātā tika sniegti pakalpojumi un noorganizēti pasākumi atbilstoši sabiedrības interesēm:
- Muzejrezervāta teritorijā ar vietējo uzņēmēju (*SIA “Baltu rotas”, SIA “Rota-L”, SIA “Stiegra”, SIA “Frīda”, IK “Smēde”, IK “Stopiņi”, u.c.*) atbalstu tiek nodrošināts papildus piedāvājums apmeklētājiem gan ikdienā, gan pasākumu laikā, sniedzot informāciju un demonstrējot loku šaušanu, kalēja prasmes, piedāvājot suvenīrus un kafejnīcas pakalpojumus.
 - Sadarbībā ar Latvijas nacionālo kultūras centru, popularizējot nemateriālo kultūras mantojumu:
 - ✓ noorganizēts pasākums par apliecinājumu izsniegšanu saistībā ar nemateriālā kultūras mantojuma vērtību iekļaušanu Latvijas Nemateriālā kultūras mantojuma sarakstā un starptautiskā folkloras festivāla «BALTICA 2018» noslēguma pasākums Turaidā;
 - ✓ noorganizēta akcija “Satiec savu meistarību” par seno amata prasmju saglabāšanu un pārmantošanu. Akcijas laikā apmeklētāji iepazīs ar Turaidas muižas smēdi, kalēja amatu un darba rīkiem, izmēģināja kalšanas procesu.
 - Kultūras mantojuma popularizēšanas nolūkā tika sekmēta Baltijas valstu: Latvijas, Igaunijas un Lietuvas piļu un muižu asociāciju organizētā akcija “Apmeklēsim Baltijas muižas – svinēsim kopā”, kas veltīta Baltijas valstu simtgadei.
 - Uzturot kontaktus ar sporta biedrību “A2”, tika nodrošināta iespēja interesentiem un aktīvā dzīvesveida piekritējiem piedalīties skrējienā Turaidas pils tornī “Ātrākais ziņnesis”.
 - Sadarbība ar Latvijas orientēšanās federāciju noorganizēta 35. Pasaules čempionāta orientēšanās sportā norise Turaidas muzejrezervātā.

Starptautiskā sadarbība

Turpināta sadarbība, informācijas aprīte un kontaktu uzturēšana ar vairākām muzeja darbībai atbilstošām starptautiskām organizācijām, ārvalstu muzejiem, kultūras mantojuma un tūrisma institūcijām, veidoti kopīgi projekti un organizētas aktivitātes to ietvaros:

- Sekmēta līdzdalība INTERREG EUROPE projekta “CHRISTA – Culture and Heritage for Responsible, Innovative and Sustainable Tourism Actions” aktivitātēs atbilstoši noslēgtajam sadarbības līgumam, popularizēta Turaidas muzejrezervāta pieredze un ņemta dalība:

- starptautiskajā diskusiju seminārā "Inovācijas un digitalizācija", kas notika Turaidas muzejrezervātā, nolasīti referāti par muzejrezervāta piedāvājumu un topošo ekspozīciju "Ceļā uz Latvijas valsti. Kļaušinieks. Saimnieks. Pilsonis",
- konferencē "Kultūras mantojums - ilgspējīga tūrisma pamatvērtība" Kiprā.
- Turpināta sadarbība un uzturēta informācijas aprīte Interreg Europe programmas projektā "Cult-Ring", uzņemti projekta pārstāvi no Portugāles, tikšanās laikā pārrunāti jautājumi par apmeklētāju piesaisti un jaunu tūrisma maršrutu veidošanu.
- Saņemts finansējums 10 000 euro no starpvalstu projekta "Diversifying garden tourism offer in Estonia and Latvia/Garden Pearls" muzejrezervāta astoņu vēsturisko dīķu kaskāžu atjaunošanai un teritorijas labiekārtojumam. Sadarbībā ar projekta partneriem noorganizēts seminārs un sniegta informācija par dabas mantojuma saglabāšanu un uzturēšanu Turaidas muzejrezervātā.
- Dalība Baltijas jūras reģiona piļu un muzeju asociācijas 28. Ģenerālajā Asamblejā Polijā un starptautiskajā konferencē "Castella Maris Baltici XV" Lodzā.
- Tikšanās ar grāfieni fon Zolmsu, pēdējā Turaidas muižas īpašnieka – Aleksandra Štēla fon Holšteina mazmeitu. Iegūta informācija un papildināts krājums par muižas īpašnieka dzimtas pārstāvjiem un dzīvi Turaidas muižā laikā no 1820. gadiem līdz 20. gadsimta sākumam.
- Tikšanās un pieredzes apmaiņa ar:
 - Norvēģijas kultūras mantojuma ekspertiem par viduslaiku mūra un akmens ēku saglabāšanu un konservāciju;
 - ar Tartu Tautas muzeja speciālistiem par informatīvo tehnoloģiju izmantošanu ekspozīcijas vēstījuma atklāšanā;
 - Krievijas muzeju direktoriem un speciālistiem, ņemta dalība kopīgajā diskusijā "Muzeju attīstības koncepcija un tālākā virzība", nolasīts referāts par muzejrezervāta darbības un attīstības stratēģiju 2014 – 2023, iepazīstināti ar muzejrezervāta krājumu un ekspozīcijām;
 - Sanktpēterburgas un citu Krievijas muzeju speciālistiem, līdzdalība Ermitāžas Apaļā galda konferencē par muzeju darbību un pieredzi kultūras tūrismā.

2.3. Muzejrezervāta pakalpojumi

Sniegto pakalpojumu veidi saskaņā ar muzejrezervāta darbības funkcijām un Ministru kabineta 01.10.2013. noteikumiem Nr. 1029 "Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa – Turaidas muzejrezervāta publisko maksas pakalpojumu cenrādis" ar 17.04.2018. Ministru kabinetā apstiprinātajiem grozījumiem:

Maksas pakalpojumi:

- Muzeja ekspozīciju un izstāžu apskate no 01.05. - 31.10. un no 01.11. - 01.05.
- Muzeja brīvdabas ekspozīciju apskate
- Tradicionālā kultūras mantojuma un muižas amatu demonstrējuma apskate
- Pārskata ekskursijas muzeja speciālista pavadībā
- Tematiskās ekskursijas muzeja speciālista pavadībā
- Izglītojošās programmas un lekcijas
- Muzeja krājuma apskate
- Muzeja krājuma materiālu izmantošana
- Muzeja telpu un teritorijas izmantošana
- Citi pakalpojumi

Bez maksas pakalpojumi:

- Muzeja ekspozīciju, izstāžu un brīvdabas ekspozīciju apskate no 01.05. - 31.10. un no 01.11. - 01.05.

Pakalpojums bez maksas pieejams pirmsskolas vecuma bērniem; skolotājiem, kas pavada pirmsskolas vecuma bērnu grupu vai skolēnu grupu (grupā vismaz 10 bērni vai skolēni), bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem, dienas aprūpes centra, krīzes centra un internātskolas audzēkņiem, kā arī bērniem, kas ievietoti sociālās rehabilitācijas centrā, un viņus pavadošajām (uzrādot statusu apliecināšanu dokumentu), personām līdz 18 gadu vecumam ar invaliditāti, personām ar I un II grupas invaliditāti (uzrādot invaliditātes apliecināšanu) un no vienas personas, kas pavada personu līdz 18 gadu vecumam ar invaliditāti vai personu ar I grupas invaliditāti, Latvijas muzeju darbiniekiem (uzrādot apliecināšanu), Baltijas jūras reģiona piļu un muzeju asociācijas biedriem (uzrādot biedra karti), Starptautiskās muzeju padomes (ICOM) biedriem (uzrādot biedra karti), plašsaziņas līdzekļu pārstāvjiem, kas atspoguļo norises muzejā (uzrādot preses karti), grupas (ne mazāk par 15 apmeklētājiem) vadītāja (gida), Latvijas evaņģēliski luteriskās Baznīcas Turaidas draudzes locekļiem dievkalpojumu dienā,

jaunlaulātajiem un viņu vedējiem kāzu dienā, apmeklējot Turaidas Rozes piemiņas vietu, muzeja popularitāti veicinošu vizīšu organizatoriem (vismaz divas dienas pirms vizītes iesniedzot (elektroniski nosūtīt uz muzeja oficiālo e-pasta adresi) vizītes organizatora iesniegumu), Turaidas muzejrezervāta drauga kartes īpašniekiem (uzrādot karti un personu apliecinošu dokumentu), muzeja apmeklētājiem muzeja ikgadējā vasaras saulgriežu pasākuma un starptautiskās akcijas "Muzeju nakts" laikā no plkst. 19.00., muzeja tematisko pasākumu nodrošinātājiem, atbalstītājiem (sponsoriem), izglītības, kultūras un tūrisma nozares institūciju pārstāvjiem un valsts reprezentatīvās funkcijas nodrošinātājiem (uzrādot muzeja ielūgumu).

- Konsultācijas, informācijas sniegšana interesentiem.
- Muzejrezervāta bukleti, informācijas lapiņas, kas tiek izplatītas bez maksas tūrisma firmām, apmeklētājiem tūrisma gadatirgos u.c.
- Sabiedriskās tualetes un lauku tipa tualetes pakalpojumi.

Muzejrezervāta informācijas bukletu, ceļvežu, atklātņu, u.c. materiāla tirdzniecība Turaidas muzejrezervāta Apmeklētāju centrā pēc noteiktām cenām.

2.4. Muzejrezervāta pakalpojumu pieejamība un kvalitātes nodrošināšana

- Muzejrezervāta ekspozīcijas apmeklētājiem ir pieejamas visu gadu, arī brīvdienās un svētku dienās, t.i. 2018. gadā - 365 dienas, 3280 stundas saskaņā ar muzeja darba laiku. Apmeklētājiem brīvajā laikā, t.i., sestdienās, svētdienās un svētku dienās, kā arī darba dienās pēc plkst.17.00. muzejs bija pieejams 1370 stundas gadā. Laikā no 1. maija līdz 31. oktobrim pēc plkst.20.00, tika nodrošināta muzeja pieejamība vēl papildus 15 stundas.
- No 1. maija līdz 31. oktobrim muzeja ekspozīcijas var apskatīt katru dienu no plkst.10.00 līdz plkst.18.00. Papildus darba laiks brīvdabas ekspozīciju apskatei no 1. maija līdz 30. septembrim, plkst.9.00 līdz plkst.10.00 un no plkst.18.00 līdz plkst.20.00. No 1.aprīļa līdz 30. aprīlim un no 1. oktobra līdz 31. oktobrim muzejrezervāta teritorija ir atvērta līdz plkst.19.00.
- Turaidas muzejrezervāts ir starptautisks kultūrtūrisma objekts, tādēļ informācija kultūrvidē, ekspozīcijās un iespaiddarbos tiek piedāvāta četrās valodās – latviešu, krievu, angļu un vācu.
- Muzeja pakalpojumu popularizēšanai un vispusīgas informācijas sniegšanai, tika sagatavotas un izplatītas ap 3000 informatīvās lapas muzeja organizētajos pasākumos, konferencēs un izglītojošajās programmās, pasākuma tematikai atbilstoši dizainētas un izvietotas 150 afišas, izveidoti un nosūtīti vairāk nekā 800 ielūgumi, kā arī e-apsveikumi u.c. muzejrezervātu popularizējoši elementi kvalitatīvai pasākumu norisei.
- Apmeklētāju ērtībām: nodrošināti auto stāvlaukuma pakalpojumi, palielināta apmeklējuma laikā vēl tiek nodrošināti papildus stāvlaukums, kafejnīcas pakalpojumi, trīs kafijas automātu, atspirdzinošo dzērienu un uz kodu automāta pieejamība, suvenīru piedāvājums, sadarbībā ar SIA „Lattelecom” nodrošināts Wi-Fi pieslēgums Apmeklētāju centrā un Turaidas pilī.

2.5. Pakalpojumi un piemērotas vides nodrošināšana cilvēkiem ar īpašām vajadzībām

- Nodrošināta iespēja iebraukt ar invalīdu transportlīdzekļiem muzejrezervāta teritorijā.
- Izmantojot lēzeno ieejas lieveni, var iekļūt Apmeklētāju centrā, kur tiek piedāvāta multimediju programma par Turaidas vēsturisko centru un ekspozīcijām, kā arī kafijas automāts.
- Lai nodrošinātu ērtu pārvietošanos muzejrezervāta teritorijā, apmeklētājiem senioru vecumā, atbilstoši vajadzībai, tiek piedāvāts ratiņkrēsls. Pārējiem apmeklētājiem ar invaliditāti ir nodrošināta vizuālā informācija: norādes zīmes uz apskates objektiem, kasi un tualetēm, informatīvie stendi un brīvdabas ekspozīcijas.
- Tiek sniegta informācija un nodrošināta kartes pieejamība ar iezīmētu maršrutu cilvēkiem ar kustību traucējumiem, kurā iezīmēts ceļš, pa kuru var pārvietoties un apskatāmie objekti. Celiņu segums muzejrezervāta teritorijā atļauj invalīdiem ar funkcionāliem traucējumiem pārvietoties ratiņos, apskatīt brīvdabas ekspozīcijas un Turaidas vēsturiskā centra ēkas no ārpuses, piedalīties brīvdabas pasākumos. Ar pavadoņa palīdzību var iekļūt pārvaldnieka jaunajā mājā, piedalīties konferencēs, pasākumos un apskatīt izstādes, Turaidas pils D korpusā, Turaidas muižas ratnīcā, Dārznieka mājā – apskatīt ekspozīcijas.
- Pēc pieprasījuma tiek nodrošināti ekskursiju gida pakalpojumi un piemērota atlaide ieejas maksai atbilstoši muzeja sniegto pakalpojumu cenrādim.

2.6. Muzejrezervāta darba uzlabošana un sistēmas efektīvas darbības nodrošināšanai, informācija par veiktajām strukturālajām izmaiņām

Pārskata gadā Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa – Turaidas muzejrezervāta nolikumā (Ministru kabineta 2012. gada 18. decembra noteikumi Nr. 932.) noteikto funkciju izpilde veikta saskaņā ar mērķtiecīgā darba shēmu: pētniecības darbs - krājuma darbs - pieminekļu saglabāšanas un kultūrvides uzturēšanas darbs - ekspozīciju darbs - izglītojošais darbs, sabiedriskā saskarsme, tūrisms - apmeklētāju apkalpošana. Mērķtiecīgu un kvalitatīvu darba rezultātu sasniegšanai turpināta iekšējās kontroles sistēmas pilnveidošana, organizēts darba plānošanas darbs, pievēršot uzmanību veicamā darba un sasniedzamā rezultāta definēšanai, izpildes termiņiem, savstarpējai sadarbībai un finanšu resursu sadalei. Saskaņā ar 13.02.2018. rīkojumu Nr.1-2.1/2 izveidots amats – direktora vietnieks komunikācijas darbā un izdarītas izmaiņas muzejrezervāta organizatoriskajā struktūrā.

- Par darba gaitu, izpildi un sasniegtajiem rezultātiem tika noorganizētas 8 sanāksmes. Apkopoti speciālistu darba pārskatu dati, sagatavota informācija par rezultativajiem rādītājiem iesniegšanai Kultūras ministrijā, statistikas pārskatam IS “Kultūras karte” un gada publiskajam pārskatam.
- Muzejrezervātā darbojas komisijas, kas kontrolē un nodrošina finanšu un materiālo līdzekļu lietderīgu izmantošanu un materiālo vērtību saglabāšanu: krājuma komisija, iepirkumu komisija un inventarizācijas komisija. Sagatavots vadības ziņojums un finanšu pārskats par gada budžeta finansējuma izlietojumu.
- Darba procesu kvalitatīvai norisei atjaunots iekšējais normatīvais akts par noteikumu ievērošanu krājuma priekšmetu eksponēšanā, izdoti 34 rīkojumi pamatdarbības jautājumos.
- Lai izpildītu Vispārīgās datu aizsardzības regulas prasības, tika izveidota darba grupa, sagatavota un publicēta muzejrezervāta mājaslapā informācija par regulas prasību ievērošanu un uzsākta sadarbība ar Kultūras ministrijas norīkoto datu aizsardzības speciālistu.
- Uzsākta darbība Vienotajā valsts un privātpersonu drošās saziņas elektroniskajā vidē - *ē-ADRESĒ*. Ar Ventspils Digitālo centru 05.06.2018. noslēgts Līgums par *ē-ADRESES* pārlūka *Parvaldiba.lv* izmantošanu. No valsts pārvaldes iestādēm saņemtas 13 vēstules, nosūtītas 18 vēstules.
- Sagatavoti un ievadīti resursu vadības sistēmā *Horizon 242* rīkojumi personāla vadības jomā, 6 komandējuma rīkojumi, 30 darba līgumi, 29 vienošanās par izmaiņām darba līgumu noteikumos, 45 autoratlīdzības un uzņēmuma līgumi, veikta personāla saraksta aktualizēšana, noorganizēti 6 konkursi uz vakantiem pastāvīgajiem amatiem un 4 konkursi uz vakantajiem sezonas darbinieku amatiem.
- Pamatojoties uz Kultūras ministrijas Iekšējā audita nodaļas pieprasījumu aizpildīta aptaujas anketa par autoparka efektivitāti, kā arī aktualizēts pretkorupcijas pasākumu organizatoriskais plāns 2017.-2020. gadam.
- Darba aizsardzības sistēmas un drošas darba vides uzturēšanai, aktualizēts Darba vides risku novērtējums un organizētas jauno darbinieku pirmreizējās instruktāžas darba aizsardzības jautājumos un pastāvīgo darbinieku ikgadējās instruktāžas, veikta darbinieku veselības apdrošināšana.

Muzejrezervāta normatīvās bāze un juridiskā nodrošinājums

- Pārskata gadā turpināta Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa – Turaidas muzejrezervāta nolikumā (Ministru kabineta 2012. gada 18. decembra noteikumi Nr. 732) noteikto funkciju un uzdevumu veikšana. Izmaiņas juridiskajā statusā nav notikušas.
- Sagatavots Ministru kabineta noteikumu projekts “Grozījumi Ministru kabineta 2013. gada 1. oktobra noteikumos Nr.1029 „Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa - Turaidas muzejrezervāta - publisko maksas pakalpojumu cenrādis””, veikti muzeja jauno pakalpojumu izcenojumu aprēķini un sagatavota tiesību akta anotācija. Ministru kabinetā 17.04.2018. apstiprināti grozījumi Ministru kabineta 2013. gada 1. oktobra noteikumos Nr. 1029 „Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa - Turaidas muzejrezervāta - publisko maksas pakalpojumu cenrādis”. Grozījumi stājās spēkā 01.05.2018.
- Lai nodrošinātu Turaidas vēsturiskā centra kultūras mantojuma saglabāšanu un papildus finansējuma piešķiršanu kultūras pieminekļu saglabāšanai un apsaimniekošanai, noorganizētas tikšanās ar Kultūras ministrijas Investīciju un projektu nodaļas darbiniekiem un VAS “Valsts nekustamie īpašumi” speciālistiem par muzejrezervāta attīstības jautājumiem un risinājumiem turpmākajai sadarbībai ar VAS “Valsts nekustamie īpašumi” valsts nekustamā īpašuma

apsaimniekošanā, kā arī kārtots jautājums par finanšu uzkrājuma, kas veidojās no nekustamā īpašuma “Turaidas muzejrezervāts” nomas maksas periodā no 2008. gada līdz 2017. gadam, ieguldījumu Klaušinieku mājas atjaunošanā. Rezultātā ar VAS “Valsts nekustamie īpašumi” 23.08.2018. noslēgti divi līgumi: nekustamā īpašuma “Turaidas muzejrezervāts” apsaimniekošanas un lietošanas līguma un nekustamā īpašuma “Turaidas muzejrezervāts” Klaušinieku mājas nomas līgums.

Muzejrezervāta ēku-pieminekļu, kultūrvides un ekspozīciju uzraudzība un drošības sistēmu uzturēšana, materiāltehniskās bāzes pilnveidošana

- Atbilstoši pieejamajiem finanšu resursiem, ir nodrošināta Turaidas vēsturiskā centra kultūras mantojuma saglabāšana, veikta ēku un teritorijas fiziskā un tehniskā apsardze un ekspozīciju telpās uzturēts atbilstošs mikroklimats. nodrošinot apsardzi un to saglabāšanai atbilstošu mikroklimatu.
- Veikti muzejrezervāta ēku-pieminekļu, kultūrvides un ekspozīciju uzraudzības un drošības sistēmu pilnveidošanas pasākumi atbilstoši normatīvo aktu prasībām: atjaunota ugunsgrēka atklāšanas un trauksmes signalizācija Pārvaldnieka jaunā mājā, Jaunajā Klētī (krājumā), Smēdē, Ratnīcā, Šveices mājas tējnīcā, modernizēta videonovērošanas sistēma Pagasta magazinā. Atjaunota un pilnveidota zibens aizsardzība Turaidas baznīcā, Ābolu klētī, Staļļa ēkā, Jaunajā Klētī (krājumā), Apmeklētāju centra ēkā, Pagasta magazinā, Šveices mājas klētī un Vagara mājas klētī.
- Jauno ekspozīciju: “Ceļā uz Latvijas valsti. Klaušinieks. Saimnieks. Pilsonis” un “Turaidas muzejrezervāts laikā un telpā” vajadzībām veikta 17 datoru procesoru, 22 skārienjūtīgo ekrānu/monitoru un audioiekārtu iegāde multimediju un digitālo programmu īstenošanai.
- Muzejrezervāta darbības nodrošināšanai un speciālistu darba pienākumu vajadzībām iepirkti: 5 datori, 5 printeri, 2 skaneri.
- Ēku-pieminekļu un kultūrvides restaurācijas un uzturēšanas darbu, ekspozīcijas iekārtošanas un citu pakalpojumu iegādei noorganizēti 5 publiskie iepirkumi. Veikti pasūtījumi Elektroniskajā iepirkumu sistēmā iepirkti materiāli un inventārs 20 663 euro apjomā. Kopumā muzejrezervāta darbības un infrastruktūras uzturēšanai noslēgti 92 saimnieciskais līgumi, 26 sadarbības līgumi.

3. PERSONĀLS

Atbilstoši 2018. gada amatu sarakstam, pamatdarbā bija nodarbināti 79 darbinieki, no tiem 25 darbinieki aktīvā tūrisma sezonā no 01.05-31.10. No kopējā darbinieku skaita: vadība un struktūrvienību vadītāji – 12, speciālisti – 25, pārējais personāls – 42. No visiem muzejrezervātā strādājošajiem 21 darbiniekam ir augstākā izglītība, t. sk. 3 zinātņu doktori, pārējiem darbiniekiem – vidējā speciālā vai vidējā izglītība. Visvairāk darbinieku ir vecuma grupā no 31 gada līdz pensijas vecumam un pensijā esošie, t.i. 74 darbinieki. No 79 darbiniekiem – 19 % vīrieši un 81 % – sievietes.

Muzejā nostrādātais laiks

Muzeja darbinieki (pastāvīgā darbā)	Muzeja direktors, vietnieki	Struktūrvienību vadītāji	Speciālisti	Pārējie darbinieki	Kopā
Līdz 5 gadi	0	1	8	6	16
5-20 gadi	3	5	12	9	29
vairāk par 20 gadiem	1	2	5	1	9

Ņemot vērā muzejrezervāta struktūrvienību funkcijas, nodarbināto izteiktās mācību vajadzības novērtēšanas elektroniskās veidlapas informācijas sistēmā (NEVIS), kur pamato mācību nepieciešamību efektīvākai darba uzdevumu izpildei, darbiniekiem 2018. gadā tika nodrošinātas apmācības 62 kvalifikācijas celšanas pasākumos, no kuriem lielākā daļa saistīta ar profesionālās kvalifikācijas paaugstināšanu un pilnveidošanu. Muzejrezervāta speciālistu profesionalitātes pilnveidošanas nolūkā apmeklēti muzeji Igaunijā, Krievijā, Polijā, Itālijā un Ķīprā, iegūta informācija par ekspozīciju iekārtošanu, jauno tehnoloģiju izmantošanu ekspozīcijās, kultūras mantojuma

saglabāšanu, kultūras tūrisma jautājumiem u.c. Ņemta dalība Kultūras ministrijas, Valsts administratīvās skolas un citu mācību centru organizētajosursos un semināros, Baltijas muzeoloģijas veicināšanas biedrības Vasaras skolā, Latvijas un starptautisko kultūras un mantojuma institūciju organizētajās konferencēs, forumos, kā arī apmeklēti muzejrezervāta darbībai atbilstoši pieredzes apmaiņas pasākumi un dalība profesionālo biedrību darbā.

Lai attīstītu un motivētu uz rezultātu orientētus un ieinteresētus darbiniekus, veikta darbinieku darbības novērtēšana par 2017. gadu, izmantojot informācijas sistēmu "NEVIS".

4. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

4.1. Pasākumi sabiedrības informēšanai un izglītošanai

Muzejrezervāts 2018. gadā turpināja daudzveidīgu un regulāru sabiedrības informēšanas darbu par pētnieciskā, krājuma, ekspozīciju un izstāžu izveides darba rezultātiem, par pieminekļu un kultūrvides saglabāšanu, veicinot muzejrezervāta atpazīstamību un reklāmu.

- Informācija sabiedrībai par muzejrezervāta sniegtajiem pakalpojumiem, pasākumiem un citam aktivitātēm ir pieejama: Turaidas muzejrezervāta mājaslapā www.turaida-muzejs.lv, Kultūras ministrijas Latvijas digitālās kultūrkartes datubāzē, portāla *Latvija.lv* pakalpojumu katalogā, interneta vietnēs www.1188.lv, www.viss.lv, www.infolapas.lv u.c., muzejrezervāta Apmeklētāju centrā izvietotajā vizuālajā informācijā, ceļvežos, reklāmas bukletos, radio un TV u.c.

- Turaidas muzejrezervāta mājaslapa www.turaida-muzejs.lv nodrošina visa veida informāciju par muzejrezervātu, tā piedāvājumu un darbojas kā komunikācijas līdzeklis sadarbības partneriem un apmeklētājiem. Tajā atrodama bagātīga informācija par muzejrezervāta darbību, piedāvājumu dažādām mērķauditorijām, ieejas biļešu cenām, darba laiku u.c. Plašāka informācija mājaslapas apmeklētājiem ir pieejama latviešu, krievu un angļu valodā un pamatinformācija vēl 8 svešvalodās: vācu, franču, itāļu, igauņu, somu, lietuviešu, spāņu un poļu valodā. Mājaslapa katru dienu tiek regulāri papildināta ar jaunāko informāciju par muzejrezervāta darbību, pasākumiem un citām aktivitātēm, kopā mājaslapas sadaļā "Jaunami" ievietotas 175 informācijas vienības (raksti) latviešu valodā, kā arī veikta informācijas aktualizēšana angļu un krievu valodā. 2018. gadā publicētas četras virtuālās izstādes: "Simtgades tautas ēdienu vēsture 1918-2018", "Volemāram Gudovskim - 90", "Piemineklis lauku sētai. Turaidas pagasta zemnieku saimniecības uzmērojumu zīmējumi" Teodors Zaļkalns". Foto galerijā ir publicēti 1109 pasākumu fotoattēli, videosadaļa papildināta ar trīs videosīžeti: "Turaidas muzejrezervāta piedāvājums Balttour 2018", "Turaidas muzejrezervātam-30", "Latvijas simtgades rīta ieskandināšana". Mājaslapā regulāri tiek publicēti muzeja speciālistu sagatavotie pētnieciskie un informatīvie raksti par kultūrvēstures tēmām saistībā ar muzejrezervāta pētnieciskā darba virzieniem. E-grāmatu veidā ir pieejami 9 muzejrezervāta izdevumi gan datora, gan mobilajā versijā. Turpināta informācijas publicēšana mājaslapas sadaļās: "Latvijai 100" un "Klaušinieku mājas atjaunošana".

- Lai veicinātu muzejrezervāta atpazīstamību, turpināts aktīvs darbs sociālajos tīklos: *draugiem.lv*, *Twitter*, *Facebook* informācijas uzturēšanai latviešu un angļu valodā. Informācija par muzejrezervāta piedāvājumu un tā pieejamību tiek nosūtīta arī uz citām muzeja darbībai saistošām interneta vietnēm. Virtuālās komunikēšanas tīklā *TWITTER* un *Facebook.com* ievietotas 240 ziņas, arī *flickr*, *vimeo*, *instagram* ir pieejama informācija un fotoattēli par muzejrezervāta aktualitātēm, pasākumiem, kultūrvēsturisko vidi un pieminekļiem, tādējādi piedāvājot papildu iespējas interesentiem ērtāk sekot līdzi svarīgākajiem notikumiem muzejrezervātā. Turaidas muzejrezervāta kontam *Facebook.com* lapā seko 2825 sekotāji, salīdzinot ar 2017. gadu, ir pieaudzis sekotāju skaits par 6 %. *Instagram* publicēti 94 attēli un iegūti jauni 130 sekotāji, salīdzinot ar 2017. gadu, to skaits pieaudzis par 57 %.

4.2. Pasākumi sabiedrības viedokļa izziņošanai par apmierinātību ar iestādes darbu

Regulārs muzeja apmeklējuma pieaugums ir viens no sabiedrības intereses un apmierinātības apliecinājumiem, jo ekspozīcijas, sakoptā vide un daudzveidīgais piedāvājums dod iespēju apmeklētājiem gūt jaunu informāciju, pozitīvas emocijas un liek atgriezties vēlreiz. Muzejrezervāta darba kvalitātes pamatā ir mērķtiecīgs uz apmeklētāja interesēm orientēts darbs. Muzeja vadība un darbinieki no apmeklētājiem ir saņēmuši gan mutiskas, gan rakstiskas pateicības par muzeja pakalpojumu daudzveidību un kvalitāti.

Sabiedrība ir atzinīgi novērtējusi muzejrezervāta darbību kultūras mantojuma saglabāšanā. Par mērķtiecīgu darbu latviskās dzīvesziņas un kultūrvēsturiskā mantojuma kopšanu un saglabāšanu saņemts Kultūras ministrijas Atzinības raksts. No Latvijas Folkloras biedrības saņemts Pateicības raksts par ilglaicīgu ieguldījumu tautas garamantu un tradīciju saglabāšanā un daudzinašanā. Saņemti Pateicības raksti: no Siguldas novada pašvaldības pateicība par iespēju skolēniem piedalīties arheoloģiskās izpētes ekspedīcijā Turaidas Baznīckalnā skolēnu vasaras nodarbinātības projekta ietvaros, no Latvijas Orientēšanās federācijas par sadarbību 35.Pasaules čempionāta orientēšanās sportā organizēšanā.

Sabiedrības vēlmes un viedokļi par muzejrezervāta piedāvājumu tiek izziņāti katru dienu Apmeklētāju centrā - laipni sagaidot un uzrunājot ikvienu muzejrezervāta apmeklētāju.

Muzejrezervāts 2018. gadā piedalījās Latvijas Kultūras akadēmijas veiktajā pētījumā "Latvijas nozīme dažādām sabiedrības mērķgrupām: muzeju un sabiedrības mijiedarbība". Pētījuma rezultāti liecina, ka sabiedrība vēlas apmeklēt muzejus, t.sk. muzejrezervātu, un izmantot tā daudzveidīgo piedāvājumu.

Turpināta informācijas apmaiņa un uzturēts muzejrezervāta piedāvājuma un apmeklētāju apkalpošanas augstas kvalitātes standarts saskaņā ar Tūrisma attīstības valsts aģentūras 2012. gadā piešķirtās kvalitātes zīmes "QLatvia" noteikumiem.

4.3. Sadarbība ar nevalstisko sektoru

Turpināta sadarbība ar Turaidas muzejrezervāta Atbalsta biedrību, kuras mērķis ir sniegt atbalstu un intelektuālo ieguldījumu dabas un kultūras mantojuma aizsardzībā un uzturēšanā, lai saglabātu muzejrezervātu un tā tuvāko apkārtni kā nozīmīgu Latvijas kultūrvēsturisko objektu nākamajām paaudzēm. Ar biedrības atbalstu regulāri tika risināti dažādi juridiski jautājumi, organizēti sabiedriskie, kultūras pasākumi un uzturēta komunikācija ar citām sabiedriskajām organizācijām. Kopīgi meklēti risinājumi turpmākajai sadarbībai starp Turaidas muzejrezervātu un VAS "Valsts nekustamie īpašumi" pēc nomas līgumu termiņa beigām, sekmēta nekustamā īpašuma "Turaidas muzejrezervāts" apsaimniekošanas un lietošanas līguma un nekustamā īpašuma "Turaidas muzejrezervāts" Klaušinieku mājas" nomas līguma noslēgšana, kārtots jautājums par finanšu uzkrājuma, kas veidojās no nekustamā īpašuma "Turaidas muzejrezervāts" nomas maksas periodā no 2008. gada līdz 2017. gadam, ieguldījumu Klaušinieku mājas atjaunošanā. Turaidas muzejrezervāta Atbalsta biedrība sekmēja Turaidas muzejrezervāta 30 gadu jubilejai veltītā Pateicības pasākuma noorganizēšanu. Par godu jubilejai tika izdota pastmarka ar Turaidas muzejrezervāta ēkas-pieminekļa "Turaidas pagasta Magazīna" attēlu, kas simbolizē kultūras mantojuma, latviskās dzīvesziņas, vērtību un vēsturiskās atmiņas krātuvi. Kopīgi tiek nodrošināta muzejrezervāta publicitāte, apkopojot vēsturisko notikumu izpētes materiālus un publicējot izdevumā „Siguldas Avīze”.

Rezultatīva sadarbība vairāku gadu garumā ir izveidojusies ar Turaidas ev. luterisko draudzi un Turaidas pensionāru kopu „Turaidieši”. Pateicoties draudzes aktīvai darbībai, tiek nodrošināta ekspozīcijas "Turaidas baznīcas un draudzes vēsture" popularizēšana un pieejamība, kā arī sekmēta muzejrezervāta misijas īstenošana vispārcilvēcisko vērtību uzturēšanā, Izrādot savu iniciatīvu, draudzes locekļi kopā ar pensionāru kopu piedalījās Turaidas baznīcas sakopšanas talkā. Mūžizglītības procesa sekmēšanai, pārskata periodā tika noorganizētas četras tikšanās ar pensionāru kopas dalībniekiem, kuru laikā tika sniegta informācija par muzejrezervāta piedāvājumu, popularizētas jaunākās publikācijas, un lasītas lekcijas.

Uzsākta sadarbība ar Krimuldas ev. luterisko draudzi par vēsturiskas ekspozīcijas "Krimuldas vēstures lappuses. 13.–19. gadsimts" izveidi Krimuldas mācītājmuižas Ceļinieku namiņa pagrabstāvā, sniedzot izpētes informāciju un attēlus no muzejrezervāta krājuma, līdzdalība ekspozīcijas daļas atklāšanā 11.12.2018.

5. NĀKAMĀ GADA PLĀNOTIE PASĀKUMI

Muzejrezervāts savu darbību 2019. gadā plāno atbilstoši apstiprinātajai darbības un attīstības stratēģijai 2014. - 2023. gadam un pieejamajiem finanšu resursiem. Muzejrezervāta funkciju izpildei vēsturiskā centra kultūras mantojuma saglabāšanai, kvalitatīva un daudzveidīga muzejrezervāta piedāvājuma sagatavošanai un pieejamības nodrošināšanai, kā arī Latvijas valsts

simtgadei veltītās ekspozīcijas un citu ar sabiedrības izglītošanu saistīto pasākumu sagatavošanai apstiprinātie finanšu resursi 2019. gadam ir **1 500 594 euro**, t.sk.:

valsts dotācija no vispārējiem ieņēmumiem - **560 594 euro**
pašu ieņēmumu plāns - **940 000 euro**

Apstiprinātie finanšu resursi galvenokārt nodrošinās atbilstoša mikroklimate uzturēšanu ekspozīcijās un krājuma glabātavās, ēku-pieminekļu un ekspozīciju apsardzi, ekspozīciju pieejamību un kultūrvides ikdienas kopšanu. Pašu ieņēmumi tiek plānoti **940 000 euro** apmērā. Pieejamo finanšu resursu apjomu 2019. gadā papildinās 2018. gada virsplāna ieņēmumi 36 165 euro apmērā no maksas pakalpojumiem. Minētais finanšu papildinājums tiks izlietoti autoratlīdzībām, kuru rezultātā tiks nodrošināta Nacionālā muzeju krājuma izpēte zinātnisko publikāciju un jaunu ekspozīciju sagatavošanai, kā arī 2 katalogu un publikācijas "1624. gada arklu revīzija. Turaidas, Krimuldas, Siguldas pilsnovadi" izdošanai.

Darbības prioritātes

- 1) Ekspozīcijas "Ceļā uz Latvijas valsti. Klausinieks.Saimnieks.Pilsonis" atvēršana un pieejamības nodrošināšana
- 2) Iestrādes un finansējuma piesaiste jauna multifunkcionāla apmeklētāju centra un ieejas mezgla izveidei
- 3) Turaidas muzejrezervāta pastāvīgo ekspozīciju kvalitātes uzlabošana
- 4) Izstāde "Baltijas ceļam – 30"
- 5) Pieminekļu - ēku saglabāšana, kultūrvides sakopšana, saimniecības un infrastruktūras uzturēšana

Darbības virzieni un nozīmīgākie sasniedzamie rezultāti 2019. gadā:

Kultūras mantojuma un dabas aizsardzība un saglabāšana Turaidas vēsturiskajā centrā

- Turaidas vēsturiskā centra 38 ēku-pieminekļu restaurācija, saglabāšana un uzturēšana, 43,63 ha brīvdabas ekspozīcijas labiekārtošana.
- Arheoloģiskā izpēte Baznīckalnā.
- Uzturēt muzejrezervāta kultūrvēsturiskās ainavas kvalitāti, pabeigt 10 vēsturisko dīķu krastu nostiprināšana, meniķu atjaunošana un teritorijas labiekārtošana, turpināt vēsturisko dīķu kaskādes atjaunošanu un teritorijas labiekārtošanu.
- Veikt Turaidas muižas kūts-staļļa ēkas kompleksa atjaunošanas būvprojekta izstrādi un turpināt risinājumu izstrādi jauna multifunkcionāla apmeklētāju centra un ieejas mezgla izveidei saziņā ar VAS "Valsts nekustamie īpašumi" un Kultūras ministriju.
- Turpināt Turaidas pils kompleksa un muižas ēku uzturēšanas un restaurācijas darbus, veikt Dampšķūņa jumta seguma maiņu u.c.
- Izdot publikāciju "1624. gada arklu revīzija. Turaidas, Krimuldas, Siguldas pilsnovadi", katalogu "Turaidas pils 13.-19. gs. keramika" un katalogu "Turaidas muzejrezervāts laikā un telpā", turpināt kataloga "Bībeles, sprediķu un dziesmu grāmatas Turaidas muzejrezervāta krājumā" sagatavošanu un uzsākt kataloga par Turaidas Baznīckalna arheoloģiskajā izpētē atrastajām senlietām sagatavošanu.
- Sagatavot izdošanai starptautiskās konferences "Reformācijai – 500 – jauno laiku vēsmas Turaidā un Eiropā" rakstu krājumu un grāmatu "Muiža pilsdrupu paēnā".

- Turpināt darbu ekspozīcijas “Turaidas muzejrezervāts laikā un telpā” iekārtošanas darbs Turaidas pagasta magazīnā.
- Sagatavot un eksponēt izstādes: “Baltijas ceļam – 30”, “Novadnieks - komponists Alfrēds Kalniņš” u.c., veikt kvalitātes uzlabošanu ekspozīcijās: „Gaujas lībieši Latvijas kultūrvēsturē”, “Zveja un zvejas rīki Turaidas un apkārtnes upēs, ezeros un dižos” u.c. atvērt jaunu ekspozīciju “Ceļā uz Latvijas valsti. Klaušinieks.Saimnieks.Pilsonis”.

Vispārcilvēcisko vērtību un latviskās dzīvesziņas popularizēšana un sabiedrības izglītošana ar tūkstošgadē uzkrāto reģiona un Turaidas vēsturiskā centra kultūras un dabas mantojumu, nodrošinot kvalitatīva un daudzveidīgā muzejrezervāta piedāvājuma pieejamību

- Nodrošināt muzeja ekspozīciju un Turaidas vēsturiskā centra kultūras mantojuma pieejamību apmeklētājiem katru dienu, veicot izglītojošo un apmeklētāju apkalpošanas darbu, ēku – pieminekļu saglabāšanas un kultūrvides sakopšanas darbu, sekmēt pašu ieņēmumu plāna izpildi.
- Turpināt trīs izglītojošo programmu satura izstrādi ekspozīcijas “Ceļā uz Latvijas valsti: Klaušinieks. Saimnieks. Pilsonis” vajadzībām
- Noorganizēt 3 konferences – 6. aprīlī - Pavasara konferenci - Informatīvā diena, 10. oktobrī – konferenci “Par individuālo un tautas brīvību. Dzimtības atcelšanai Vidzemē – 200” un 7. novembrī - Turaidas muzejrezervāta zinātniski praktiskā konferenci.
- Kultūras mantojuma popularizēšanai noorganizēt vairāk nekā 40 izglītojošos pasākumus: diskusija “10. gadsimta stāsts Latvijā. Ceļā uz Latvijas valsti. Dzimtības atcelšanai Vidzemē – 200”, Ekspozīcijas “Ceļā uz Latvijas valsti: Klaušinieks. Saimnieks. Pilsonis” atklāšanas svētki, gadskārtu ieražu svētki, t.sk. pasākums “Vasaras saulgrieži”, folkloras svētki Dainu kalnā “Mēs latvieši. Mēs lībieši”, izstādes “Baltijas ceļam-30”atklāšanas pasākums, svētki ģimenēm “Šodien Turaidas muiža pieder bērniem”, akcija “Satiec savu meistar!” u.c.
- Sagatavot jaunu reklāmas bukletu par Turaidas muzejrezervāta piedāvājumu projektā “Latvijas skolas soma”, atkārtoti izdot reklāmas bukletu “Turaidas muzejrezervāts” 4 valodās atbilstoši vajadzībai

I.Mikanovska-Mikalovska
67971402
inta.mikanovska@turaida-muzejs.lv